

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicas totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

IV. In Domin. IV. Advent. Parate viam Domini. Luc. 3. Arg. Lectulus floridus
hospiti venturo adornandus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

& illi ad sibum Alastoris Averna-
lis desciscunt. *Menti sunt*, quia re-
cesserunt a me, & corde toto sequun-
tur Absolonem. *Menti sunt*, quo-
niam tota proposita, immo & vota mi-
hi facta nequiter violant, & infrin-
gunt.

Inveniamur potius Davidis emu-
latores, ut cum eo dicere possimus:
Statuit supra petram pedes meos, direxit
gressus meos; id est: Is qui eruit me de

*omnibus malis, & reduxit me in vi-
am rectam; statuit supra fidem, do-
ctrinam, atque exempla Christi pedes
meos, ut sequar vestigia ejus; & di-
rexit gressus meos, quatenus recto
in offertoque gradu, vita cœlestis tra-
mitem decurrant.*

*Inveniamur Caduceatores, & Ca-
put, & Cor, & pedes ha-
bentes. Amen.*

Psal.39.3

CONCIO IV.

IN DOMINICA. IV ADVENTVS.

Parate viam Domini. *Luc.3.*

ARGUMENTVM.

LECTULUS FLORIDUS HOSPITI VENTURO
adornandus.

I. **A**dvantanti de super-
nis Hospiti paran-
da via est, quā in-
grediatur; paran-
dum diversorum,
ad quod deflectat;
parandus thronus, in quo pro di-
gnitate resideat. A. Grandis enim fo-
ret inurbanitas minore apparatu cœ-
lestem Hospitem, ac Dominum domi-
nantum, quā terrestrem quempi-
am Summatem excipere. Enorme ru-
sticitatis opus, eum, cujus adventum
tot votis exambivimus, tot precibus
exoravimus, tot officiis demereri no-

bis allaboravimus, tandem citra ul-
lum debiti honoris, ac veneratio-
nis obsequium suscipere; aut quod
absurdius, praesenti fores oppilate.
Parandum itaque diversorum, ad
quod deflectat, thronus in quo resi-
deat.

Erravi. Non thronus, sed
Lectulus adornandus: Qui enim
de itinere venit, non luxum, ac
pompam respicit vestibuli, sed lo-
cum quietis; non discutit propy-
lea parergis variegata, aut mar-
moribus incrustata, sed angulum
indagat securitati, ac quieti desti-
na-

D

na-

matum. Quid verò divinissimus Hospes noster? Nonne ipse est, qui exultavit ut Gygas, ad eur- rendam viam, fatigatusque ex itine- re, quod è summo cœlo sit egre- fio ejus. quiescere cupit, eum pervenit? Nonne ipse languo- res nostros tulit, & dolores no- stros ipse portavit? Nonne ipse ad- venit perinde ac Sponsus amantis- simus præcordiorum nostrorum? Parandus ergo Lectus, non Thro- nus.

C. M. L. 16.

Sed qualis è Dilectam audiamus secrerorum ipsius oppidè consciam: *Lectulus*, inquit, *noster floridus*. Lectulus, & quidem floridus parandus, non aula, thronus aurò, gemmisque prænobilis.

S. Bern. ser.
g. de Natiu.
W. 40. 12.

Ridetis forsitan, & eum mellis- tissimo Patre opponitis: *Quid Gy- gantem queris in Lectulo*; quem nec tellus, nec cœli cœlorum capere queunt? Num stringes cubitō, qui mensus est pugillo aquas, & cœlos pal- mo ponderavit; qui appendit tribus di- gitis molem terra? An Infinitum measurabis decempeda, Incompre- hensum stringes palmō? Intermit- tium concludes angulō? *Quid Gy- gantem queris in Lectulo?* Nihilominus ignoscet mihi quisquis hæc ingerit, si cum Dilecta sentiam, & dicam: *Lectulus noster floridus*. Lectulus, if- que floridus adornandus.

Si forsitan seire est animus, quis ille sit; ajo: *Cor nostrum est*, quod & Lectulus esse debet, & Floridus, ut eum suscipere mereamur. *Quod ostendam.*

§. I.

Lectulus adornandus.

II. Imprimis Lectulus debet esse *Christo Læ-*
cor nostrum, nimis tam angustum, Lectulus ador-
ut solius, & unici sponsi sit capax. nandus
Recusat ille socium, aut corrialem
habere in pectore, qui gestit illius hæ-
res esse ex asse; nec in partem admis-
tit dominii, qui solus meretur celi,
& adorari. Maluit jam olim solus
in stabulo extra pomaria commora-
ri, quam ad turbam tumultuantem in
urbem deflectere.

Difficultatem ad speciem quidem curiosam, sciu tamen dignissimam *moveat Lumen Africanum Augustinus*, quid nimis causa sit, quod Ro- mani, quum omnium Gentium idola colerent, uniuersum Iudeorum Deum, vivum, & verum omnino atis, fociisque suis prosciberent. Certum enim est, quod S. Leo scribit: *Cum pene omnibus dominarentur Gentibus, omnium genitum serviebant erroribus, & magnam sibi aſumpſiſſe videbantur reli- gionem; quia nullam respuebant falſitatem.* Arbitrabantur enim sapientissimi consilii arcum esse, non minus cum potentissimis quibusque viris, ac summatibus inre societatem; quam omnia Deorum nullò excepto cap- tare benevolentiam.

Sciscitur itaque S. Doctor, quid causa fuerit, quod omnium nationum idola devenerantes, nullum aut tem- plum, aut etiam aram Deo Israelitarum erexerint? *Cur à numero cæterorum iste rejectus est?* Non est rejectus Baechus intemperantia-

Romanicus
Deum Isra-
elis non co-
luerunt
S. Aug. lib. 1.
de Conf.
Evang. c. 17

S. Leo. 1. 18
Nat. Apost.

M. M. L.

mancipatus ; non Mercurius à Iongioribus digitis nobilitatus ; non Mars truculentus ; non Saturnus , propriorum natorum peremptor , non alii minores semiDei , quorum vix numerum inire est , proscripti. Quin etiam sua pugnata , suas statuas obtinuere ab ipso stercore , ac foribus diffamati ; solus Deus deorum , Dominus dominantium ex-punctus , nec thure , nec acerrā unquam honestatus. Quid istud ? Numquid istius latebat Divinitas , tot undique irradiata fulgoribus , manifestata prodigijs , proclamata testimonij ? Non utique , siquidem magnum erat nomen illius in gentibus. An forte ipsius percellebantur Numinis Majestate , aut severitate ? At si quospam colebant ut propitios ; etiam nefastos ad cladem , calamitatesque avertendas devenerabantur. Quid igitur causæ ?

Deus non
paritur cor-
rualem

Princeps ea fuit , quod honore debito advenerari Numen sacrosanctum nequierint. Etenim ex monito Socratis receptum apud eos erat , eo modo quenavis Deorum colere , quo ipsi honorari vellent. Et ea de causa hic thure , ille victimis , alias ignibus , quo quisque vellet ritu colebatur. Scientes autem Deum Israel exigere à cultoribus suis , ut ille solus , ac unicus haberetur , seclusis aliis , definiebant , hoc uno proscripto , alios retinere , qui sibi nequaquam Convenirent ; sed sub eodem te^{cto} , eademque in ara amicè subsisterent. Ita vel ex Ethnicorum tenebris

eluet . Deum nostrum lectulum ambire non lectum ; solitudinem , & eremum , non societatem diligere.

IV. S. Jacobus Apostolus adhortans nos ad Verbum divinum cum fructu audiendum , utitur metaphora transumptā ab arborum inoculatione , & dicit : *Abſcientes omnem immunditiam , & abundantiam mali-
tie , in mansuetudine ſuscipite inſitum verbum , quod poteſt ſalvare animas veſtras :* Supponit S. Apostolus arbori , & quidem silvestri hominem subſimilem , quæ ut ſecunda evadat , Verbum divinum , perinde ac ſurculum melioris vitæ , in te debet admittere.

*Corn non ca-
pit duos*

Loc. I. 21.

*Inſitio ſpi-
ritualis*

Porro ad inſitionem duo inter alia requiruntur : Primum , ut truncus , cui ſurculus inſeritur , sit animatus , & viridis ; non eradicatorius , aut mortuus. Hac enim ratio ne facile ſurculus cum ſtipe in unum coaleſcit , & una arbor , ea que fructifera efficitur , exuente trunco ſilvestrem animam , & nobiliorē induente. Tunc enim iam non in ſuos frondes , flores , fructus degenerantis naturæ exuberat ; ſed in flores , frondes , fructus mitioris , ac felicioris ingenij à ſurculo deſumpti propagatur. Quod ſi truncus aridus sit , tantum ut ſurculi vitam vivat , illico arescit , & expirat. Alterum quod ad felicem requiritur inſitionem eſt ; ut antequam ſurculus inſeratur , inuiles rami deſalentur , infructuosi ſtolones reſcindantur ; & ut ait

D. 2

Man.

*Circumcisio
spiritualis*

Mantuanus enodes trunci resecantur; si enim trucus inutilibus silvescat frondibus, si in priores fætus cœrumpat, rursum surculus emorietur, ab ipsa silvestrium ramorum congerie oppressus, ac quadantenus suffocatus, Novercalem enim ipsius experietur animum, quem plusquam maternum agnatis sibi exhibet stolonibus; his abunde lactis succum sufficiendo, sibi autem tanquam adoptivo, ac privigno subtrahendo.

Ad eundem modum ait S. Jacobus sese habet Verbum divinum vocale; si quispiam fuerit persimilis arboribus eradicatis, bis mortuis, vel etiam silvescat degenere sobole, neutquam excrescat, nec fructum feret; si autem fuerit arbor virens in spem bonam, ac stolones rescissi, in novam reformabitur naturam, feretque fructum exoptatum, ac excellentem. *Suscipite insitum verbum.*

*Christus
non coabi-
taz vitis.*

Quod s. hic Apostolus expetit a nobis ad Verbum vocale, accidentale cum fructu suscipiendum, id multo amplius requiritur ad Verbum divinum Patri aeterno consubstantiale non otiose admittendum. Resecandi sunt degeneres vitiorum stolones ex trunco cordis nostri, quatenus eidem inseri dignetur, & in unum queat corpus coalescere. Effundente enim sese ad alia animo evaporat, & intermoritur subito in nobis Verbum divinum, nec ad justam adolescit ætatem. *Lectulus no-
ster floridus.*

*Christus &
Dagon non
convenit*

V. Posteaquam Philistinorum summates ulciscente in populo sce-

lera filiorum Heli, & aliorum Domini, Israelitas cruento prælio profligassent; Arcamque Dei captivam abduxissent; posuerunt illam in fano idoli sui Dagonis. Quo id animo fecerint, an evehendæ nimis Arcæ, an deprimendæ coram idolo, non dispuo; eventum duntaxat velim expendatis. Vix posita erat in pegmate idoli Dagonis Arca, quam illud exturbaret, ac protereret:

Inveniens Dagon jacentem super faciem z. Reg. 5.4

*in terra, coram Arca Domini; Cor-
pus autem Dagon & duæ palme ma-
nuum ejus absissa erant. Quid obse-
cro mysterij? Cur nec unius noctis
societatem passa est arca, quantum-
vis captiva? Inquilinus cedere coa-
ctus est hospiti, & cum dedecore
coram eo procumbere. Quid causa?
Nempe id, quod Platæ decantat:* Non habitabit iuxta te malignus Non psal. 5. 10.

hospitabitur, nec morabitur una,

lux & caligo, Numen & idolum,

Deus & Orcus. Uno introeunte,

alter excedat necesse est.

*Tertul. lib.
adv. Psyc-
thic.*

*Eadem operatione, philosophatur
Tertullianus, spiritus iniquus educitur:
Vel ut loquitur S. Ambrosius:
Cum interficiatur impius, Christus in-
funditur, & ubi abominatio deletur,
sanctificatio congregatur. Neque
duæ forme unam simul in-
formare queunt materiam, nec in
una anima, & pectore una diabolus,
& Christus cohabitare. Excede-
dat ille necesse est, quatenus iste
succedat; exturbetur ille, ut iste
introducatur, ac immoretur. Nam
ut perbellè argumentatur Doctor*

Gentium

*S. Ambr. lib.
de Cain &
Abel*

ibid. 6. v. 14
Gentium. Quæ participatio iustitiae cū ini-
quitate: ut quæ societas luci ad tenebras;
Quæ autem conventio Christi ad Belial?
Quæ ratione dies ac nox misceri ne-
queunt; sic nec iustitia & iniqui-
tas, Christus & Anti-Christus. si
suscepimus Christum in hospitio
peccatoris nostri, è vestigio fugamus
diabolum; si exadversum privari-
camur, & per peccati januam in-
gressus fuerit Orcus, protinus Chri-
stus recedit. Quæ participatio, aut quæ
conventio Christi ad Belial? nequeunt
una vel in umbra consistere, quan-
tò minus in fulgoribus commorari.
Lectulus noster floridus.

*Zachæus con-
versus.*

VI. Contendens! Dominus cum
discipulis suis in Jericho, arbitratus
est Zachæum principem publicano-
rum in scomoro sedentem, & acci-
to eo ultiro se ei hospitem obtulit,
cujus jam ante bonam voluntatem
cognoverat. Et ecce vix limen il-
lius attigerat, cum Zachæus totus
mutatus ab illo rescindit contractus
iniquos; resarcit damna illata, sua
bona liberalissimè profundit. *Ecce*
dimidium bonorum meorum Domine do
*pauperibus, & si quid aliquem defrau-
davi, reddo quadruplum.* Non ait fir-
miter statuo imposterum dimidium
bonorum erogaturum pauperibus,
& injusticias, quas commisi, in qua-
druplum relarcitum; sed ex nunc
reddo quæ abstuli, dispenso paupe-
ribus, quos paulò ante despoliave-
tam, jam mea confero, qui aliena
rapueram. *Ecce dimidium Domine do*

pauperibus. Quorū ista? Cur nul-
las admittit inducias? Cur fructu ip-
so, non flore boni propositi Chri-
stum pascit? Audiatur D. Ambro-
sius: *Zachæus excipiendo Christum ex-
clusit avaritiam, relegavit perfidiam, re-
nuntiavit fraudibus; aliter enim non
ingreditur Christus, nisi ut virtus exolu-
dat, quia non cohabitat erroribus.* Ex
templo profligavit nummularios,
tanquam Mammonæ idololatras,
ex energumenis Lemures, tanquam
alienæ domus invasores, ex Zachæi
domicilio vitiorum turbam, tan-
quam sibi è diametro oppositam.
Quia non cohabitat erroribus. Quid
*aptius? quid manifestius adduci po-
tuit, ad demonstrandum non posse*
Christi Domini sanctitatem, & dia-
boli iniquitatem in eodem domici-
lio, sub eodem tecto, in eodem
lecto commorari?

*S. Ambr. l. 22
de Cambridge. 15.*

Quisquis itaque confederatus est sa-
thanæ, ac concupiscentiis ipsius man-
cipatus, Christum hospitem non
expectet. Quisquis ab aeterno a-
vulsus divortio, eundem speret, &
affectet. *Lectulus noster floridus.*

§. II.

Lectulus sic floribus constratus.

VII. Veruntamen eo effu-
suis affectum nostrum testaturi,
& tam desideratum hospi-
tem

D 3

tem amplius demeritari ; non nudum duntaxat lectulum, sed floribus constratum, & adornatum eidem offeramus. Non enim ab angustiis duntaxat, sed & à floribus lectulum suum sponsa deprædicavit. *Lectulus noster floridus.*

Christus totus floridus

Cant. 2. 26.

S. Bern. ser. 70. in Cane.

Luc. 1. 26.

*Puritas con-
scientia*

Isa. 11.

Quinam autem illi flores essent, explanat ipsamet cum dicit : *Dilectus meus pascitur inter lilia.* Cum ipse sit lily, libenter moratur inter lilia ; cum sit candor, delectatur candidis ; & areolis virtutum delin-
tut. Lilia haec non sunt alia, quam puritas mentis, & corporis, quam castimonia vitæ ; liliis pascitur, in his deliciatur. *Dilectus meus pascitur inter lilia.* Ita S. Bernardus expla-
nans hunc locum : Propterea ipse se *Lilium appellavit*, quod totus versetur in liliis, & omnia quæ ipsius sunt, lilia sunt. Lilium Mater, Lilium Pater, Lilium vita, Lilium doctrina, Lilium omnia.

VIII. Exorditur supernæ legationis ad Mariam narrationem Evangelista Lucas, & ait : *Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galileæ, cui nomen Nazareth, ad Virginem despensatam viro, cui nomen Ioseph.* Videte quidnam hic non floridum ? quid non candidissimis repletum liliis ? Si locum expendamus, Nazareth indigitatur, id est floridus, quatenus hoc ipso indicet Christum Dominum florem esse, de quo Isaías Vates divino ore elocutus : *Ereditur Virga de radice jesse : & flos de radice ejus ascenderet.* Vel certè,

quod non nisi inter flores, inter lilia commoretur, in intaminata conqui-
escat conscientia.

Si Matrem expendamus, Virgo erat non solum corpore sed mente, id est Lilium candidissimum, atque intemeratum. Hoc tantopere adama-
vit, ut ne quidem de pudicitia conju-
gali, sed de claustro potius natu-
rit virginali. Nec in Matrem un-
quam eam adoptasset, nisi hac dote
præ cæteris effloruisset.

Si ad virum nos reflectamus, seu
potius patrem nutritum, & is virgo
erat, & virgo permanxit. *Ecclesia fides*
est, scribit inter alios S. Petrus Damia-
ni, quod non tantum Virgo fuerit Mater, *S. Pet. Dam.*
sed & is, qui simulatus est pater. *lib. 1 Epist.*
Ep. 6.

Si nuntii personam examinemus,
nihil illo purius, nihil candidius. Li-
lum erat secretum ab omni contagio-
ne carnis, & sanguinis.

Proinde etsi Christus in præsepio lo-
catus, & supra aridum scenum resu-
piatus erat, vere sposa sele jaçare
poterat, ac dicere : *Lectulus noster floridus.* Floridus in nuntio, floridus in
sponso, floridus in Matre, floribus in
Filio.

IX. S. Gregorius per eadem li-
lia munditiam animæ interpretatur.
*Quid, inquit, per lilia, nisi munda ani-
ma designantur, quæ dum castitatis can-
dorem retinent, per bone famæ opinio-
nem proximis quibusque suaviter olent.*
Et subdit : *Inter lilia sponsus ergo
pascitur, quia procul dubio animarum
casti-*

*Munditiae
animi lili-
um S. Greg.
in h. l.*

suffitatem delectatur. Nullum illi gratius obsonium apponi, nullum condimentum suavius inveniri potest, atque mens casta, & in temerata. *Pascitur inter lilia.*

Bern. ser. 71. in Cans. X. Inde ad nos adhortandos a surgit Mellitissimus Abbas, & ait: *Tu ergo qui hac audis, vel legis, circa habere lilia penes te, si vis habere habitatorem litorum habitantem in te.* Opus tuum, studium tuum, desiderium tuum lilia esse potestentur moralis quidam rerum ipsarum Candor, & Odor. Causam subdit: *Habent & mores colores suos, habent & odores.* Habent odorem famæ, habent colorem reæ intentionis. Habent conscientiam puram ab omni inquinamento iræ, murmuris, livo-ris. *Talis sit color, talis sit odor tuus,* ut Lectulus floridus esse mere-avis.

XI. Nullus dubito plurimos hic adesse, qui entheo succensi spiritu nonnunquam in suo conclavi in hæc, patiavæ prorumpant vota: *O si ego illa temporum periodo vixissem, atque Bethleem incoluissem, de que tam desiderato hospite in formatus fuisset, non habitatione duntaxat, conclavi, ac lectulo meo celi-sssem; sed sinum, ac pectus aperuis-sem ad ipsum recipiendum, amplexandum, possidendum.* O si illo articulo, meditatur alter, velia bovem cum Nabuchodonozor transforma-ras essem! Fortunatum me ipsa calamitate ducarem, quod halitus meo amorem testari potuisset. *Exclamasi-um in me, quamvis bardo & incondito-*

sono: *io, io, io, vive, triumpho* parvule. *Procubuissem coram illo,* & primas mortalibus præripuis-sem.

Novi, fatur apud se tertius, quod ait Isaias Vates: *Omnis caro sœnum,* quod hodie crescit, cras arescit; *ho- die florit, odoremque diffundit, cras autem languet, aut fœter.* *O si mini- mum in sœnum mutatus fuisset, feliciorem me angelis, æqualem Thro- nis dixisset.* Neque enim minus in me, quam in illis quievisset; immo, quanto durius in me jacuisset, tanto mihi propinquior fuisset.

Fateor etiamnum sum languidus, inquit quartus, sum tardus, sum plānè asinus, cui onus, & virga debe- tur; *ò si minimum tunc vixisset, qua- tenus onus tam sanctum bajulare po- tuisset, jam eō ipso vegeior, seruen- tor, celerior extitisset, jam non por- tassem illum eum tœdio, & mur- mure, sed cum gaudio, alacritate,* nec jam in cœlis inter sidera locum ha- bere affectarem, utpote tam proxi- mus soli existens justitia. *O, ô, ô, &c.*

His ego, quicunque ii sunt, c- nuntio, si desideria vestra non sunt fugacia, si non futilia, & inania, allaborate aunc illi adornare Lectu- lum floridum, Lectulum, ut nullum præter eum amatorem admittatis; *Floridum, ut in omni virtute, & im- primis in puritate mentis, ac cor- poris excellatis.* Ita eonfido eve- nier, ut quemadmodum olim corporaliter requievit in Virgine; ita in cordibus nostris in spiritu, & gratia conquiescat.

Amen.

COM